

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata

SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓ

2023

TARTALOMJEGYZÉK

I. Bevezetés	4
II. A szolgáltatástervezési koncepció	5
1. A koncepció jogszabályi alapja	5
2. A koncepció tartalma	5
3. A koncepció célja	5
III. Újbuda demográfiai és településszerkezeti helyzete	6
1. Településszerkezet	6
2. Demográfiai mutatók	7
3. A népesség nemek és korcsoportok szerinti megoszlása	7
4. Foglalkoztatottság	8
IV. Jogszabályi változások	8
1. Az Szt. főbb változásai	8
2. Az SzCsM rendelet főbb változásai	9
3. Az önkormányzati rendelet főbb változásai	9
V. Újbuda szociális ellátórendszerének bemutatása	10
1. A szociális szolgáltatások	10
VI. Újbuda Önkormányzata ellátási kötelezettsége	13
1. Újbuda Önkormányzata szociális intézményei	13
2. Ellátási szerződések	14
VII. Szociális alapszolgáltatások	14
1. Étkeztetés	14
2. Házi segítségnyújtás	15
3. Családsegítés	15
4. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	17
5. Közösségi ellátás, alacsonyküszöbű ellátás szenvedélybetegek részére	18
6. Támogató szolgáltatás	19
7. Utcai szociális munka	19
8. Időskorúak nappali ellátása	20
9. Demens személyek nappali ellátása	20
10. Fogyatékos személyek nappali ellátása	20
11. Pszichiátriai betegek nappali ellátása	22

12. Hajléktalan személyek nappali ellátása	22
13. Szenvedélybetegek nappali ellátása	23
VIII. Szakosított ellátások	24
1. Időskorúak gondozóháza	24
2. Idősek otthona	25
3. Fogyatékos személyek átmeneti otthona	26
4. Hajléktalan személyek átmeneti ellátása	27
IX. Az újbudai ellátórendszer alternatív megoldásai	28
1. A Call Center működtetése	28
2. Egészséges és aktív időskor – szenior önkéntes program	29
3. Az idősek életvitelét otthonukban segítő okos rendszerek támogatása.....	30
X. A szociális ellátórendszer finanszírozása	30
1. Az önkormányzati szociális intézmények működésének finanszírozása	31
2. Újbuda Önkormányzata által megkötött ellátási szerződések finanszírozása	31
XI. A kitűzött feladatok áttekintése	32
XII. Összefoglalás, célkitűzések, feladatok, a fejlesztés irányai, ütemezés	34
1. Kerületi szintű általános feladatok	34
2. Az intézményrendszer elemeihez köthető feladatok	34
3. A 2024. és 2025. évekre vonatkozó feladatok ütemezése	37

I. Bevezetés

A szolgáltatástervezési koncepció egy település feladatellátásának megalapozására, a szociális ellátási kötelezettség teljesítésére és a magas színvonalú, minőségi szolgáltatásnyújtás kialakítására szolgáló ütemezett, szakmai terv.

A szolgáltatástervezési koncepciót a települési önkormányzatok - jogszabályi kötelezettség alapján - első alkalommal 2004. december 31-ig készítették el.

A koncepció a helyzetelemzés megállapításaiból kiindulva a következő évekre vonatkozóan rögzíti azokat az irányokat, elveket és intézkedéseket, amelyek biztosítják a szociális ellátórendszer fenntarthatóságát és kiszámíthatóságát.

A koncepció feladata az, hogy elősegítse egy egységes szociális szolgáltató politika kialakítását, információt nyújtson az egyéb fejlesztési koncepciók, tervek kidolgozásához és információt adjon a különböző szolgáltatást igénylők részére, illetve a szolgáltatást biztosító intézmények, szervezetek számára.

Az előkészítés során figyelembe kell venni a várható új, jövőben fellépő lakossági szükségleteket is. A partnerség elvét figyelembe véve lényeges a nem önkormányzati fenntartású civil és egyházi szervezetek szerepvállalása is.

Az ellátórendszer Újbudán továbbra is sokszínű, jelen vannak a helyi szinten szerveződött civil szolgáltatók ugyanúgy, mint az önkormányzati, egyházi fenntartású szervezetek is. A szociális háló Újbudán továbbra is nem egyetlen szolgáltatót, illetve intézményt jelent, hanem szervezeti és intézményi rendszerek szoros folyamatos együttműködését mutatja.

Kiemelt cél továbbra is, hogy Újbuda lakossága aktív, egymásra fokozottan figyelő és másokat segíteni akaró közösség legyen.

A szolgáltatástervezési koncepcióban foglaltak végrehajtásától azt várjuk, hogy integrált, egymásra épülő, az egyéni igényeket figyelembe vevő szociális ellátórendszer működjön Újbudán.

II. A szolgáltatástervezési koncepció

1. A koncepció jogszabályi alapja

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 92. § (3) bekezdése szerint a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet (a továbbiakban: SzCsM rendelet) 111/A. § (4) és (5) bekezdése értelmében a szolgáltatástervezési koncepció tartalmát az önkormányzat, illetve a társulás két évente felülvizsgálja és aktualizálja. A szolgáltatástervezési koncepciót az önkormányzat az elfogadást megelőzően véleményezteti az intézményvezetőkkel és a nemzeti önkormányzattal.

A koncepció végleges változatának elfogadása során a kialakított véleményeket az önkormányzat lehetőség szerint figyelembe veszi.

2. A koncepció tartalma

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata (a továbbiakban: Újbuda Önkormányzata) első szolgáltatástervezési koncepcióját a Képviselő-testület az 500/2004./XI.ÖK/XII.15./határozatával fogadta el, az eltelt időszakban pedig két évente, eddig nyolc alkalommal, legutóbb a 1356/2021. (XII. 13.) XI. ÖK számú határozatával vizsgálta felül.

Az SzCsM rendelet határozza meg a szolgáltatástervezési koncepció kötelező tartalmi kereteit, amelyek a következők:

- a) a lakosságszám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket;
- b) az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról;
- c) a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit;
- d) az egyes ellátotti csoportok, így az idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

3. A koncepció célja

A szolgáltatástervezési koncepció a helyi szociális biztonság megteremtésében, a szociális szolgáltatások elérésének érdekében nyújt segítséget az ellátásra szorulóknak részére annak érdekében, hogy a különböző szolgáltatások fejlesztése, a szükséges tárgyi, személyi feltételek biztosítása, a szakmai feladatok ellátása és teljesítése megalapozott stratégiára épüljön.

A koncepció legalább két évre, továbbá hosszabb távra is meghatározza azoknak a feladatoknak a végrehajtását, amely a szociális ellátások területén a jogszabályokban meghatározott tárgyi és személyi, valamint szakmai előírásoknak megfelelő intézményi működés megvalósítását teszik lehetővé.

A szociális szolgáltatások szervezésénél és tervezésénél figyelembe kell venni a településeken élők szükségleteit. A hatékony működés érdekében időről időre felül kell vizsgálni a célokat.

A koncepció elsődleges célja, hogy az ellátási kötelezettség körébe tartozó, és hiányzó ellátások megszervezésének konkrét módjait és feladatait is meghatározza. Az ellátásszervezés, a stratégiai tervezés során konkrét szükségletekre épülő cselekvési tervet tartalmaz.

A koncepció célja:

- a) olyan minőségi szociális szolgáltatási rendszer biztosítása, amelynek középpontjában az egyén áll;
- b) a legveszélyeztetettebb csoportok segítése;
- c) a fogyatékossgal élők, a beilleszkedési nehézségekkel küzdő emberek integrációjának segítése;
- d) a rászorulóknak elsősorban a saját lakókörzetükben történő ellátásának biztosítása, ennek érdekében az alapellátási formák működtetése, szükség szerinti fejlesztése;
- e) a hajléktalanná válás megelőzése.

III. Újbuda demográfiai és településszerkezeti helyzete

1. Településszerkezet

Újbuda Budapest nyugati kapuja. Budapest XI. kerülete Budapest nyolcadik legnagyobb kerülete, területe 33,49 km². Budapest XI. kerülete összesen 21 egymástól eltérő városrészre tagolódik. Az egyes városrészek többsége nem alkot önálló egységet.

Újbudán az elmúlt években több lakópark építése kezdődött meg, vagy jutott el a tervezés szakaszába. A Buda Gardens és a Tóváros Lakópark most kezdődő bővítése több zöldfelületet, infrastrukturális fejlesztést hoz magával. A terveknek megfelelően halad a Madárhegyi Gyermekcentrum építése is, ahol várhatóan 2025 januárjától óvoda, bölcsőde, gyermekorvosi rendelő és játszótér kezdheti meg működését.

Beépítetlennek tekinthető városrészek továbbra is Örsöd, Dobogó, a Spanyolrét és Kőérberek. A Rupp-hegy és a Madárhegy beépítése folyamatos.

A kerületben 83 625 lakás található, amelyek zöme kétszobás. A belső részeken található mintegy 25 000 lakás többsége 1945 előtt épült. A városrészek közül Kelenföld továbbá Lágymányos, Sasad, Szentimreváros és Gazdagrét a legbeépítettebbek. A népesség a gazdagréti lakótelepen a leginkább koncentrált.

2. Demográfiai mutatók

Budapest XI. kerülete továbbra is a főváros legnépesebb kerülete, lakosságszáma alapján jelenleg Magyarország negyedik legnagyobb települése.

Újbuda összlakosságának száma nem mutat jelentős változást az elmúlt években. A lakosság szám folyamatosan csökken kis mértékben. A 15-25 éves korosztály tekintetében enyhe lakosság szám növekedés tapasztalható.

1. táblázat Lakosságszám

Korosztály	2021. év	2022. év	2023. év
0-3	5 346	4 980	4 848
4-14	13 685	13 196	12 995
15-18	3 884	4 138	4 340
19-20	1 818	1 934	1 898
21-25	5 112	4 930	5 022
26-35	17 512	16 281	16 270
36-50	33 095	32 362	32 335
51-62	15 791	16 715	17 248
63-80	28 149	27 182	26 626
81-	8 223	8 153	8 187
Összesen	132 615	129 871	129 769

(Forrás: 2021., 2022. és 2023. évi statisztikai állomány-BFKH)

3. A népesség nemek és korcsoportok szerinti megoszlása

Újbuda lakosainak nemét tekintve a nők száma – Magyarország népesség-összetételére jellemzően – magasabb a férfiak számához képest. Az állandó népesség körében a férfiak aránya 46,1% és a nők aránya 53,9%.

A 18 év alattiak aránya 17%, a 18-62 év közöttiek aránya 56%, a 63 év felettek aránya 27%.

A 60 év feletti korosztály lélekszáma összességében kis mértékű, folyamatos csökkenést mutat.

2. táblázat A 60+ korosztály demográfiai adatai

Korosztály	2021. év	2022. év	2023. év
60-64	7 130	6 052	5 848
65-69	9 119	8 867	8 238
70-74	7 875	7 647	7 525
75-79	6 848	6 985	6 943
80-84	4 410	4 601	4 785
85-89	2 949	2 809	2 717
90-	1 850	1 874	1 743

Összesen**40 181****38 835****37 799**

4. Foglalkoztatottság

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat statisztikái szerint Újbudán a kerületi regisztrált álláskeresők száma 2021. év január hónapban 2 277 fő volt, míg 2023. év január hónapban 1 228 fő volt, amely a 2021-es adatokhoz képest közel 50%-os csökkenést mutat.

IV. Jogsabályi változások

A szociális szolgáltatásokra vonatkozó alapvető rendelkezéseket tartalmazó Szt., az ahhoz kapcsolódó végrehajtási rendelet, az SzCsM rendelet, valamint Újbuda Önkormányzatának a szolgáltatásokhoz kapcsolódó, a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 52/2017. (XII.21.) XI.ÖK rendelete (a továbbiakban: önkormányzati rendelet) főbb módosításai a következők voltak.

1. Az Szt. főbb változásai

Szakápolás átalakítása:

A módosítás 2023. január 1. napjától a szakápolás átalakításának szabályait tartalmazza új fejezetben. A szakápolás átalakításának célja az egészségügyben és a gondoskodáspolitikai ágazatban nyújtott tartós ápolás párhuzamos nyújtásának megszüntetése oly módon, hogy az ápolási feladat az egészségügyből kivezetésre kerül az ápolási ágyak átvételével a gondoskodáspolitikáért felelős ágazatba. Az átvett ágyak az Szt.-ben meghatározott szakosított ellátás keretében működnek tovább, az ápolási tevékenység a szakápolási feladatot ellátó szakápolási központban kerül ellátásra. A szakápolási központ az idősek otthonának egy speciális típusa, melynek törvényi szintű szabályait az Szt. már korábban is tartalmazta.

Felelősségi sorrend:

A módosítás a korábbiaknál részletesebben szabályozza az Szt. 2. §-ában szereplő, alapvető szintű, de nem normatív rendelkezést, mely hangsúlyozza az egyén, a család és a helyi, civil és egyházi közösségek felelősségét a gondoskodás területén. Az Szt. módosításával a szabályozás az egyén elsődleges felelősségén túl megjeleníti a hozzátartozóknak, a települési önkormányzatoknak, végül az államnak a szociális biztonság megteremtésében való közreműködését. A felsorolás egyben sorrendet is jelez, utalva ezzel arra, hogy az államnak a rászoruló személyekről való gondoskodása szubszidiárus jellegű.

Az öregségi nyugdíjminimumot, mint viszonyszámot kivezető, egyben a „szociális vetítési alap” jogintézményét létrehozó szabályozás:

Az öregségi nyugdíjminimum fogalmát felváltotta a szociális vetítési alap fogalma. Az öregségi nyugdíjminimum elsősorban a nyugdíj szakágazat mutatószáma, amelyet a társadalombiztosí-

tási nyugellátásokhoz kapcsolódóan használnak. Indokolt volt egy olyan viszonyítási alap létrehozása a szociális területen, amely figyelembe veszi majd a szakterület sajátosságait. Ezzel célzottabb lett a támogatások és juttatások megállapítása.

2. Az SzCsM rendelet főbb változásai

Nappali ellátás vezető osztott munkakörben:

A módosítás értelmében a jogszabály a nappali ellátás, mint intézményi ellátásnak minősülő szociális alapszolgáltatás esetében is férőhelyszámhoz kötődően - 50 férőhely alatt - lehetővé teszi az intézményvezetői munkakör osztott munkakörben vagy részmunkaidőben történő ellátását, rugalmasabbá téve a munkaszervezést.

Közösségi pszichiátriai ellátás:

A korábbi szabályozás értelmében a közösségi pszichiátriai ellátás esetében az intézményvezető és a szakmai egység vezetését ellátó terápiás munkatárs láthatott el koordinációs feladatokat. A gyakorlatban azonban indokoltá vált, hogy a szociális munkatárs is elláthassa ezeket a feladatokat.

Utcai szociális munkával kapcsolatos képzés:

Az elmúlt években mind a szolgáltatás, mind az azt előíró szabályozás, valamint a közterületen életvitelszerűen tartózkodó hajléktalan személyekre közvetve és közvetlenül is ható jogszabályok és az ellátotti kör is oly mértékű változáson ment keresztül, hogy a szakterületen tevékenységet folytatók számára szükségszerűvé vált kötelező képzés keretében biztosítani azt a speciális szaktudást, amelyet az utcai szociális munka megkövetel.

Szakértői díjra vonatkozó szabály pontosítása:

Az SzCsM rendelet rendelkezik a szakértői díj fenntartó általi megfizetéséről, azonban szükségessé vált annak egyértelműsítése, hogy a díjazás csak a bejegyzési eljárásra vonatkozik, az ellenőrzési eljárásra nem.

Ágazati képzések beillesztése:

Az SzCsM rendelet 3. számú mellékletében a terápiás munkatárs munkakör esetében az elfogadható végzettségek köre kiegészült a pedagógiai munkatárs (gyógypedagógiai asszisztens) végzettséggel.

3. Az önkormányzati rendelet főbb változásai

Az önkormányzati rendelet módosítására 2022. évben három, 2023. évben két alkalommal került sor.

A rendeletben megjelent új elemek a következők:

- Bővült a személyi hatály, az ideiglenes védelemben részesített személyekre továbbá az Ukrajnában állandó lakóhellyel rendelkező és 2022. február 24-én vagy azt követően Ukrajnából érkező magyar állampolgárookra is kiterjedt.

- Módosult a preambulum, meghatározásra került az életvitelszerű tartózkodás fogalma, a szociális alapszolgáltatások vonatkozásában meghatározásra kerültek az egyedi elbírálás meghozatalához kapcsolódó irányadó szempontok.
- Az általános forgalmi adóval kapcsolatos rendelkezés és a kérelmező sérelmére elkövetett bűncselekmény esetére vonatkozó szabályok hatályon kívül kerültek.
- Módosult az Újbudai Idősek Háza belépési hozzájárulása. A módosítás az egyszemélyes elhelyezés tekintetében szintenkénti belépési hozzájárulást határozott meg.
- Módosult a szociális alapszolgáltatások méltányos térítési díjának a rendszere. A 30-50-100 %-os sávok megmaradtak, figyelembe véve a kérelmező jövedelmét. Az egyes sávok a szociális vetítési alap szorzatához viszonyítva kerültek kialakításra (nyolcszoros, hatszoros, ötszörös szorzók beépítése).
- Kikerültek a rendeletből a gyermekétkeztetéshez kapcsolódó szabályok és térítési díjak.

V. Újbuda szociális ellátórendszerének bemutatása

Újbuda Önkormányzata az újbudai állampolgárok szociális biztonságát többek között a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások rendszerének működtetésével biztosítja.

A helyi szociálpolitika kiemelt célcsoportjai az időskorúak, az aktív korú nem foglalkoztatottak, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékkal élők, a krónikus betegek, a pszichiátriai betegek, a szenvedélybetegek, a kábítószer problémával küzdők és családtagjaik, a hátrányos helyzetű családok és gyermekek, valamint a hajléktalan személyek.

Az önkormányzati szociális szolgáltatások kötelező feladatait az Szt. 86. §-a határozza meg.

1. A szociális szolgáltatások

a) Szociális alapszolgáltatások

Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Az Szt. öt ellátotti csoportot nevez meg, – időskorúak, fogyatékos személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek, hajléktalan személyek –, amely csoportok ellátásának megszervezéséről az alapellátás keretében gondoskodni kell.

A települési önkormányzat alapellátást biztosító szociális intézményeinek együtt kell működniük a szociális, az egészségügyi, oktatási és munkaügyi szolgáltatókkal, gyermekjóléti-gyermekvédelmi, illetve munkaügyi intézményekkel, szervezetekkel.

Kötelező feladatok

– Étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

– Házi segítségnyújtás

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget vagy – a szociális segítség tevékenységeit is magába foglaló – személyi gondozást kell nyújtani.

– Családsegítés

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

– Nappali ellátás

A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,

a) tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,

b) a tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,

c) harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak – ide nem értve az idős személyeket – napközbeni étkeztetését.

Önként vállalt feladatok

– Utcai szociális munka

Az utcai szociális munka keretében biztosítani kell az utcán tartózkodó hajléktalan személy helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség esetén ellátásának kezdeményezését, illetve az ellátás biztosításához kapcsolódó intézkedés megtételét.

– Támogató szolgáltatás

A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

– Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

– Közösségi ellátás, alacsonyküszöbű ellátás szenvedélybetegek részére

Közösségi ellátás a szenvedélybetegek részére nyújtott közösségi alapellátás, valamint az alacsonyküszöbű ellátás.

b) Szakosított ellátások

Az Szt. értelmében, ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt a rászorult személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

Kötelező feladatok

– Időskorúak gondozóháza

Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény ideiglenes jelleggel legfeljebb egyévi időtartamra teljes körű ellátást biztosít. Az átmeneti elhelyezés különös méltánylást érdemlő esetben az intézmény orvosa szakvéleményének figyelembe vételével, egy alkalommal, egy évvel meghosszabbítható.

Önként vállalt feladatok

– Idősek otthona

Az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról az ápolást, gondozást nyújtó intézményben kell gondoskodni, feltéve, hogy ellátásuk más módon nem oldható meg.

- Fogyatékos személyek átmeneti otthona

A fogyatékosok gondozóházában azok a fogyatékos személyek helyezhetők el, akiknek ellátása családjukban nem biztosított, vagy az átmeneti elhelyezést a család tehermentesítése teszi indokolttá.

- Hajléktalanok átmeneti szállása

A hajléktalan személyek átmeneti szállása az önellátásra képes hajléktalan személyeknek biztosít lakhatási szolgáltatást, vagy lakhatási szolgáltatást és az önálló életvitel fenntartása érdekében szükség szerinti mértékű esetvitelt (szociális munkát).

VI. Újbuda Önkormányzata ellátási kötelezettsége

A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat az Önkormányzat a fenntartásában működő intézmények, továbbá ellátási szerződések útján a következők szerint biztosítja.

1. Újbuda Önkormányzata szociális intézményei

Az egyes önkormányzati intézményekhez a következők szerinti szociális ellátási feladatok tartoznak.

- a) Újbudai Humán Szolgáltató Központ

1117 Budapest, Bogdánfy utca 7/d.

- családsegítés.

- b) Újbudai Idősek Háza

1115 Budapest, Fraknó utca 7.

- időskorúak gondozóháza,
- idősek otthona.

- c) Újbudai Szociális Szolgálat

1115 Budapest, Keveháza utca 6.

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- időskorúak nappali ellátása,
- támogató szolgálat,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- demens személyek nappali ellátása,
- pszichiátriai betegek nappali ellátása,
- fogyatékos személyek nappali ellátása.

2. Ellátási szerződések

A Képviselő-testület döntése alapján, 2023. január 1. napjától 2027. december 31. napjáig az alábbi szervezetekhez a következő – ellátási szerződésben vállalt – önkormányzati szociális feladatok tartoznak.

- a) Katolikus Karitás - Caritas Hungarica
1115 Budapest, Bartók Béla út 104.
 - szenvedélybetegek nappali ellátása,
 - közösségi ellátás, alacsonyküszöbű ellátás szenvedélybetegek részére.

- b) Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület
1125 Budapest, Szarvas Gábor utca 58-60.
 - utcai szociális munka,
 - hajléktalanok nappali ellátása,
 - időszakos férőhely.

- c) Kürti Erzsébet Önsegítő Egyesület
1119 Budapest, Major utca 37.
 - hajléktalanok nappali ellátása,
 - hajléktalanok átmeneti szállása.

- d) Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvány
1114 Budapest, Ulászló utca 15.
 - fogyatékos személyek nappali ellátása.

- e) Értelmi Fogyatékosok Fejlődését Szolgáló Magyar Down Alapítvány
1145 Budapest, Amerikai út 14.
 - fogyatékos személyek átmeneti otthona.

VII. Szociális alapszolgáltatások

1. Étkeztetés

Az Újbudai Szociális Szolgálat biztosítja a napi egyszeri meleg étkeztetést a rászoruló újbudai lakosok részére. Az étkeztetés szolgáltatás az év 365 napján – hétvégén és ünnepnapokon is – igénybe vehető.

Az étkeztetés igénybevételére jogosító szociális rászorultság feltételeit az önkormányzati rendelet szabályozza. A 2020. évben - elsősorban a COVID-19 járványhelyzet hatására - az összes ellátott száma meredek, 53%-os növekedést mutatott az előző, 2019-es évhez képest. Az igénybevevők száma 2022. évben továbbra is csak kis mértékben csökkent (25 fő, -1,8%), ami azt jelenti, hogy az intézmény egyrészt megnyerte a hozzá forduló bizalmát, másrészt a 2022. évben tapasztalható élelmiszer áremelkedés többeket tartott az intézmény látókörében.

A járványhelyzet után az ételkiszállítást továbbra is nagyobb számban kérik az ellátottak.

3. táblázat *Az étkeztetés mutatói*

Napi adagszám	2021. év	2022. év
Helyben fogyasztott	387	380
Kiszállított	995	977

2. Házi segítségnyújtás

Az Újbudai Szociális Szolgálat által biztosított házi segítségnyújtás prevenciós szerepet tölt be, segítséget nyújt a vészhelyzetek kialakulásának megelőzésében. A házi segítségnyújtást a jogosult igényeinek és szükségleteinek megfelelő időintervallumban és tartalommal kell nyújtani. A szolgáltatás térítésköteles, mértékét az önkormányzati rendelet szabályozza.

2022-ben a belépők száma (267 fő) nőtt a 2021. évhez képest, amelyhez eddig soha nem tapasztalt, magas kikerülési szám (432 fő) is kapcsolódott. A rendkívül magas kikerülési számokat a halálozások eredményezték, amelynek indokai pontosan nem ismertek, azonban tény, hogy a házi segítségnyújtás által ellátott személyek általános fizikai és mentális állapota egyre rosszabb, egyre magasabb gondozási szükséglettel érkeznek. Az egy éven belül ellátottak száma meghaladta az előző éveket, az átlagos napi igénybevétel is növekedett, a záró létszám azonban szükségszerűen mérséklődött.

4. táblázat *A házi segítségnyújtás mutatói*

	2021. év	2022. év
Napi látogatások átlagos száma	134	140

3. Családsegítés

Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ (1117 Budapest, Bogdánfy utca 7/d.) a szociális alapszolgáltatások kötelező feladatai közül a családsegítés szolgáltatást nyújtja.

Ennek keretében két szakmai egységben - a család- és gyermekjóléti szolgálatnál, valamint a család- és gyermekjóléti központnál - történik a feladatellátás. A család- és gyermekjóléti szolgálat az önkéntességen alapuló családgondozást, családsegítést, információnyújtást, míg a központ a hatósági intézkedésekhez kapcsolódó gyermekek védelmére irányuló feladatokat, illetve a speciális feladatokat látja el.

A Szolgálat ellátja a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 39. § és a (2) bekezdés szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti feladatait.

Az intézmény a családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszert működtet. A kapott jelzés alapján feltérképezi az ellátási területen élő szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő családok, személyek körét, és személyesen felkeresve tá-

jékoztatja őket a családsegítés céljáról, tartalmáról, az igénybe vehető szolgáltatásokról. Az intézmény, a jelzőrendszeri szereplők koordinálása érdekében: esetmegbeszélést; esetkonferenciát, éves szakmai tanácskozást; és évente legalább hat alkalommal szakmaközi megbeszélést szervez. A család- és gyermekjóléti szolgálat éves jelzőrendszeri intézkedési tervet készít minden év március 31-éig.

A Szolgálat ellátja a felnőtt korú lakosságot is, amennyiben szociális segítségnyújtást igényelnek. A családsegítő kollégák felnőttekkel, idősekkel, gyermekekkel, családokkal végeznek szociális segítő tevékenységet.

A családsegítés igénybevétele önkéntes az egyének, családok számára, viszont az érkező jelzéseket minden esetben ki kell vizsgálni attól függetlenül, hogy milyen korosztályt érint.

Családsegítés keretében a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzésében, a krízishelyzet megszüntetésében, valamint az életvezetési képesség megőrzésében szolgáltatásokkal nyújt segítséget az intézmény.

A Központ a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése, a gyermek családban nevelkedésének elősegítése érdekében, a gyermek igényeinek és szükségleteinek, megfelelő önálló és csoportos, speciális szolgáltatásokat nyújt, úgy, mint:

- pszichológiai tanácsadás,
- egyéni fejlesztőpedagógiai szolgáltatás,
- kapcsolattartási ügyelet,
- kórházi szociális munka,
- jogi tanácsadás,
- családterápia, válásterápia, családkonzultáció,
- utcai szociális munka,
- készenléti szolgálat,
- óvodai-és iskolai szociális segítő tevékenység.

A Központ elkészíti a szociális diagnózist.

A Központ továbbá a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedéshez kapcsolódó szociális segítő munkát lát el. A gyermekek védelmére irányuló tevékenység keretében a Központ az illetékes Gyámügyi Osztály felé javaslatot tehet hatósági intézkedésre, vagyis a gyermek:

- védelembe vételére,
- megelőző pártfogására,
- ideiglenes hatályú elhelyezésére,
- nevelésbe vételére,
- családba fogadására,
- harmadik személynél történő elhelyezésére,
- családbafogadó gyám kirendelésére,
- tankötelezettség teljesítésének előmozdítására,
- gondozási helyének megváltoztatására,

- családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására.

Az intézmény munkatársai szakmai alapelvek mentén dolgoznak, ezért minden esetben az a cél, hogy a gyermek, az egyén veszélyeztetettsége megszüntethető legyen oly módon, hogy képessé váljanak segítséget kérni, elfogadni, ezáltal a hiányzó szükségletek kielégítésre kerüljenek, a működési zavarok megszűnjenek.

5. táblázat Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ forgalmi adatai

	2021. év	2022. év
Család és Gyermekjóléti Szolgálat	2 500	3 398
Család- és Gyermekjóléti Központ	1 720	2 852
- ebből hatósági kötelezés	615	631
speciális szolgáltatás	1 105	2 221

A pandémiát követően a megélhetési problémákkal küzdő ügyfelek száma jelentősen megemelkedett, egyre többen jelezték, hogy adományra lenne szükségük, és ebben kérnek segítséget, továbbá a kerületben igénybe vehető támogatások iránti érdeklődés is megemelkedett. Az intézmény minden esetben igyekezett a lehető leggyorsabb segítséget nyújtani a felmerülő problémák megoldásában.

Új szolgáltatásként jelent meg a munkavállalási tanácsadás, amit a munkanélkülivé vált ügyfelek gyakran vettek igénybe, illetve a pályaválasztási tanácsadás, és a gyászterápia is.

Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ munkatársai a kerületben igénybe vehető szolgáltatásokról, támogatási lehetőségekről mindig naprakész információkkal rendelkeznek, folyamatosan monitorozzák az aktuális változásokat, új lehetőségeket, ezzel is elősegítve azt, hogy az ügyfelek részére még részletesebb tájékoztatást tudjanak nyújtani és segíteni tudják őket aktuális, nehéz élethelyzetükben.

A 2021-es, 2022-es években is kiemelt feladatként jelent meg a bántalmazást elszenvadó személyeknek történő segítségnyújtás, megfelelő információ, tájékoztatás átadása. Az intézmény családsegítő kollégái, továbbá az esetmenedzserek is részt vettek a Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen Egyesület (NANE) és Patriarchátust Ellenzők Társasága (Patent Egyesület) által közösen szervezett továbbképzéseken, esetmegbeszélő alkalmakon. A bántalmazottak és más okból mentális segítségnyújtásra szoruló ügyfelek számának növekedése miatt még egy pszichológus munkatársat vett fel az intézmény, így növelve meg a kapacitást a pszichológiai tanácsadást érintően.

4. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás finanszírozása az Újbuda Önkormányzata és a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet (1142 Budapest, Ungvár utca 64-66.) (a továbbiakban: Intézet) között létrejött szolgáltatási szerződés alapján valósul meg. A 24 órás diszpécserszolgáltatást szerződés alapján a Body Guard Hungary Kft. (1071 Budapest, Peterdy utca 7.) látja el. A jelzést követően a segítő szakember 30 percen belül ér a helyszínre.

Az ellátottak jellemzően egyedül élő, 65 év feletti, továbbá ágyat elhagyni nem tudó (mozgáskorlátozott) személyek.

2020-ban a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szolgáltatás bővítése megkezdődött, így a készülékek száma először 120 darabra, majd a 2022. évben 160 darabra növekedett az igények kielégítése érdekében.

Az ellátottak teljes száma 2022-ben 153 fő, akik közül 145 fő egyedül élő 65 év feletti személy, 4 fő házasságban élő és 2 fő 65 év alatti súlyosan fogyatékos személy volt. Az ellátottak közül 33 fő a házi segítségnyújtás szolgáltatást is igénybe vette.

A diszpécserközpontba 2022. év folyamán összesen 649 segítségkérés (riasztás) érkezett, melyből 190 volt éles riasztás és 459 téves. A térítési díj 2022. évben is az igénylő jövedelmének 2%-a volt.

6. táblázat A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

	2021. év	2022. év
Igénybevevői létszám	151	208

A finanszírozás továbbra is alap- és a készülékekre jutó támogatásból áll, amely az elmúlt időszakban a következőképpen alakult.

7. táblázat A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás finanszírozása

	2021. év	2022. év
Alaptámogatás (ezer Ft)	500	500
Teljesítmény (ezer Ft)	2 952	2 951
Összesen:	3 452	3 451

5. Közösségi ellátás, alacsonyküszöbű ellátás szenvedélybetegek részére

A Katolikus Karitásztól RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat Alacsonyküszöbű Ellátó Részlegében érhető el a szenvedélybetegek, valamint hozzátartozóik számára a szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás. Ezen ellátás keretében biztosítják a szenvedélybetegség okozta egészségügyi és szociális károk mérsékléséhez szükséges egyes ártalomcsökkentő szolgáltatásokat, a kríziskezelést az életet veszélyeztető, a testi, szociális, kapcsolati és életvezetési rendszerben kialakult kezelhetetlen helyzetek esetére.

2022. évben megvalósult programjaik: művészetterápiás csoport, játékosvédelem és szerencsejáték függőség kezelésének támogatása, digitális detox program, Gamma GT önsegítő csoport, hozzátartozói csoport, számítógép és okostelefon használat oktatása 40 év felettieknek.

6. Támogató szolgáltatás

A támogató szolgálat fő feladata a fogyatékos személyek segítése, szállítása, illetve kísérése. A támogató szolgálat Budapest és Pest megye egész területéről fogadja az ellátást igénylő fogyatékos személyek megkeresését. A 2021. év folyamán 39 fő, míg 2022. évben 46 fő ellátása volt biztosított.

A tevékenység egyik fő feladata a fogyatékos személyek szállítása, illetve kísérése, melynek ellátása érdekében 2021 szeptemberétől - a TAMAUTO2020 pályázaton elnyert támogatás révén - már három gépjárművet használ az intézmény. A személyi segítséget a jogszabályban előírt képesítéssel rendelkező két munkatárs látja el, akik a speciális szakmai tanfolyamot is elvégezték.

Napi rendszerességgel szállítanak a fogyatékos személyek nappali intézményének igénybevételéhez súlyos, halmozottan sérült fiatalokat, továbbá más fogyatékos személyeket a munkahelyükre, vagy intézményekbe. Igény és szükséglet szerint szállítják az ellátottakat háziorvoshoz, szakrendelésekre, (re)habilitációs kezelésekre. 2022. évben az összes „hasznos” (fogyatékkal élő személyek szállítására fordított) út 18 012 km volt.

Az ellátottak többsége mozgásszervi fogyatékos, vagy halmozottan sérült, akiknél az önálló életvitel fenntartásában fontos szerepet tölt be a szolgáltatás. Különösen hangsúlyos a szakmai munka azoknál, akik fogyatékoságból fakadó hátrányos helyzetükön túl nem rendelkeznek segítő családtagokkal.

Az ellátottak személyi segítségben is részesülnek. A 2022. év során összesen 2 390 óra személyi segítséget végeztek a szakemberek.

A feladat finanszírozása normatív alapon történik. Az állami finanszírozás 4 611 feladatmutatóra terjed ki. 2022. évben a valóságban teljesített feladatmutató 6 041,9 volt, ami azt mutatja, hogy ez a szám a befogadott kapacitást jóval meghaladta.

8. táblázat A támogató szolgálat mutatói

	2021. év	2022. év
Állandó ellátottak száma	39	46
Személyi segítség	37	19
Szállító szolgáltatás	39	29

7. Utcai szociális munka

Az utcai szociális munka körébe tartozik a hajléktalan személyek felkutatása, szükség esetén a megfelelő intézménybe juttatása; tájékoztatás, információnyújtás; ügyintézés; szolgáltatás nyújtása; szociális munka egyénekkal, csoportokkal, közösségekkel.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Újbudán kettő utcai gondozó szolgálatot működtet. Az utcai gondozó szolgálat 2-2 fő szociális szakemberrel működik. Munkájukat jól felsze-

rejt, személyszállításra alkalmas szolgálati gépjárművek segítik. Az utcai szociális munkát segítő felszerelések közé tartozik a mobiltelefon, takaró, fólia, élelmiszer, gumikesztyű és fertőtlenítőszer, szájmaszk, ruházati cikkek, hálósák.

2022-ben a két utcai gondozó szolgálat rendszeres ellátottjainak száma 215 volt, az elhelyezettek száma 43 fő.

8. Időskorúak nappali ellátása

Az idősek nappali ellátása az Újbudai Szociális Szolgálat öt telephelyén működik idősek klubja formában.

Az idősek klubjaiban 2022. évben összesen 206 fő nappali ellátásáról gondoskodtak. Az igénybevevők 88%-a 70 év feletti idős személy, és jellemzően magas a nők és az egyedülállók száma.

A klubokban biztosított a lehetőség a napi egyszeri meleg étkeztetésre.

9. táblázat Az időskorúak nappali ellátása adatai		
	2021. év	2022. év
A látogatók napi átlagos száma	137	139

9. Demens személyek nappali ellátása

A demens személyek speciális nappali ellátása az Újbudai Szociális Szolgálat székhelyén, valamint az Albertfalva telephelyen valósul meg. A demens személyek nappali ellátása során - mely az idős személyek nappali ellátásához hasonlóan klub formában működik - a nyitvatartási idő alatt folyamatosan biztosított a gondozói felügyelet. A szakmailag felkészült munkatársak az ellátást igénybe vevők hozzátartozóinak is segítséget nyújtanak.

A 2022. évben a járványhelyzet feloldását követően rendszeres összejövetelekkel újra indultak az Alzheimer café rendezvények. 2022-ben az intézmény szervezte meg az országos Civil Staféta éves tudományos online ülését.

Az intézmény a demens személyek nappali ellátása szolgáltatást 12+12 fő számára tudja biztosítani, ugyanakkor a szolgáltatás iránt nyitott érdeklődők száma is folyamatosan növekszik. A szolgáltatás a demens személyek ellátásán túl a gondozó családok tehermentesítő szerepét is betölti.

10. Fogytékos személyek nappali ellátása

a) Kelenföldi Szociális Ház

1119 Budapest, Fejér Lipót utca 59.

Az Újbudai Szociális Szolgálat telephelyén biztosítja a fogyatékos személyek nappali ellátását. Az engedélyezett létszám 36 fő, mely az intézmény jóváhagyott Szakmai Programja szerint 24 fő súlyos, halmozottan fogyatékos, valamint 12 fő felnőtt autista személy ellátását jelenti.

A fogyatékos személyek nappali ellátása lehetőséget biztosít a társas kapcsolatok kialakítására, egyéni és csoportos terápiás foglalkozásokon való részvételre, a képességek fejlesztésére és szinten tartására a hatodik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes (fogyatékos), vagy önellátásra nem képes (halmozottan fogyatékos), felügyeletre szoruló fogyatékos személyek számára, valamint biztosítja az ellátottak speciális szükségleteihez alkalmazkodó napközbeni étkeztetését.

A fogyatékos személyek a nappali ellátást és az étkeztetést is térítésmentesen vehetik igénybe.

A súlyos, halmozottan fogyatékos személyek esetében a gondozás az életkornak és az állapotnak megfelelően egyéni fejlesztési terv alapján történik. Az ellátottak többsége tankötelezett vagy a tankötelezettségi korhatárt követően is fejlesztő nevelés-oktatásban részesül. A közneveléssel kapcsolatos feladatokat az Újbudai Montágh Imre Általános Iskola, Óvoda, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola (1119 Budapest, Fogyócska utca 4.) látja el.

10. táblázat A súlyosan halmozottan fogyatékos személyek ellátásának mutatói

	2021. év	2022. év
Átlagos napi igénybevétel (fő)	16	19
Ellátott személyek száma	41	47

Az Újbuda Önkormányzata közigazgatási területén kívüli ellátottak esetében a fenntartó önkormányzat és a lakcím szerint illetékes önkormányzat megállapodást köt.

A 2023. évben a feladat ellátása érdekében megkötött megállapodások száma 11.

b) A Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvány

1116 Budapest, Rácz László utca 73.

A Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvány 76 értelmileg akadályozott és halmozottan sérült személy ellátásáról gondoskodik. Az ellátottak 17-82 év közöttiek, és kétharmaduk családban él.

Az Alapítvány által fenntartott Árpádházi Szent Margit Értelmi Fogyatékosok Nappali Otthonában az engedélyezett férőhelyek száma 20 fő, mely létszámból 2022. évben 15 fő volt XI. kerületi lakos.

Állandó napirend szerint folynak a foglalkozások, melyeket szakemberek - gyógypedagógus, terápiás munkatárs, valamint szociális gondozók - vezetnek. Foglalkozásaik a 2022. évben a következők voltak: kézművesség; testnevelés; mozgásterápia; levegőzés; kirándulás; fejlesztés - szinten tartás; élményterápia; játékterápia; zene; önellátásra nevelés; kerti munka; kulturális és közművelődési programok; közösségformálás és integráció. 5 fő napi négy órában készített kézműves termékeket a 2022. évben is.

2022. év második negyedétől tudtak visszatérni a pandémia előtt kialakított és megszokott működési rendjükhöz. Kett-módszeren alapuló hittan foglalkozásaiknak témája az egyházi év aktuális ünnepei voltak.

11. Pszichiátriai betegek nappali ellátása

A pszichiátriai betegek nappali ellátása az Újbudai Szociális Szolgálat Kelenföldi Szociális Ház (1119 Budapest, Fejér Lipót utca 59.) telephelyén biztosított. Az engedélyezett férőhelyek száma 25 fő.

A szolgáltatás fókuszában a pszichiátriai problémákkal küzdők felépülési, rehabilitációs lehetősége áll. Cél, a betegségből fakadó tünetek, károsodás, pszichoszociális akadályoztatottság okozta hátrányok leküzdése annak érdekében, hogy az igénybe vevők a számukra lehetséges legteljesebb mértékben részt vehessenek a közösségük életében.

A 2022. évben összesen 39 fő ellátására került sor. A napi átlagos igénybevétel 25 fő volt. A kliensek 46%-a férfi, míg 54%-a nő, akik között meglehetősen magas (23%) a 40 év alattiak aránya. A klientúra és a szolgáltatás kialakításában meghatározó szerepet játszanak a Szent Kristóf Szakrendelő Pszichiátriai Gondozójának (1115 Budapest, Tétényi út 18.) szakemberei, akik tájékoztatják betegeiket a szolgáltatásról, javaslatot tesznek annak igénybevételére, illetve az intézmény számára szakmai segítséget nyújtanak. A szolgáltatás iránt egyre nagyobb bizalom és érdeklődés mutatkozik.

11. táblázat A pszichiátriai betegek nappali ellátása mutatói

	2021. év	2022. év
Átlagos napi igénybevétel (fő)	25	25
Ellátott személyek száma	33	39

Újbuda Önkormányzata az Újbudai Szociális Szolgálat Kelenföldi Szociális Ház (1119 Budapest, Fejér Lipót utca 59.) telephelyén a pszichiátriai betegek nappali ellátása épületrészeiben összesen közel 9 m² alapterületű helyiséget a hozzá kapcsolódó ingóságokkal együtt ingyenesen használatba adott az Ébredések Alapítvány (1089 Budapest, Kálvária tér 5.) részére, pszichiátriai betegek közösségi ellátása (nem kötelező önkormányzati feladat) tevékenység folytatása érdekében 2023. szeptember 1-2024. augusztus 31. napjáig.

Az Ébredések Alapítvány részére Újbuda Önkormányzata továbbá két fő szakember személyi jellegű ráfordítására és a hozzá kapcsolódó járulékokra összesen 3 600 000 Ft összegben támogatást biztosít 2023. szeptember 1-2024. augusztus 31. napjáig. A pszichiátriai betegek által igénybe vehető szociális alapszolgáltatások bővítésére került sor Újbudán azzal, hogy az Ébredések Alapítvány pszichiátriai betegek közösségi ellátása feladat megvalósult.

12. Hajléktalan személyek nappali ellátása

a) Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület

1125 Budapest, Szarvas Gábor út 58-60.

Az Egyesület Rimaszombati Utcai Szociális Központ - Szociális Alapszolgáltatásokat Nyújtó Integrált Intézmény (1115 Budapest, Rimaszombati út 15/a.) szociális alapszolgáltatásként biztosítja a személyes ruházat tisztítását, a tisztálkodási, az ételmelegítési, a pihenési és a közösségi együttlét lehetőségét. Kiegészítő szolgáltatásként rendelkezésre áll a szociális és informá-

ciós irodai szolgáltatás, mentálhigiénés segítő beszélgetések, csomagmegőrzés, postacím biztosítása, állandó internet hozzáférés, önkéntesek fogadása és koordinálása. A szociális központ által nyújtott szolgáltatások ingyenesek. Az igénybevétel feltételei: 7 hónapnál nem régebbi negatív tüdőszűrő lelet bemutatása és a házirend, valamint az együttélés szabályainak a betartása.

Napi szinten egész évben átlagosan 60 fő keresi fel az intézményt, az éves ellátotti létszám 2022. évben 318 fő volt. Ellátottjaikat a saját elektronikus adminisztrációs felületükön is regisztrálják, ami alkalmas arra, hogy pontosan nyomon kövessék a gondozási tevékenységeket és a szolgáltatások részletes igénybevételét. 2022. évben 15 609 látogatást regisztráltak, mely látogatás során 28 331 szolgáltatás igénybevételre tartottak számon.

b) Kürti Erzsébet ÖNSEGÍTŐ EGYESÜLET

1119 Budapest, Major utca 37.

Az Egyesület által fenntartott Kürti Erzsébet Hajléktalan Átmeneti Szállás és Nappali Melegedőben (1119 Budapest, Major utca 37.) 2022. évben 22 620 rászoruló részére biztosítottak szolgáltatást, amely a 318 napos nyitvatartást figyelembe véve napi 71 fő ellátottat jelentett. A nappali melegedő ügyfelei közül 65-en rendelkeznek XI. kerületi tartózkodási-, vagy lakcímmel. Az Egyesület 2022. évben összesen 100 olyan rászoruló személyt látott el, akik XI. kerületi lakcímmel, tartózkodási címmel, illetve levelezési címmel rendelkeznek. Az ellátott személyek létszáma évente 10-15 fővel emelkedik. 2022. évben a nappali melegedőben 22 620 adag meleg étel került kiosztásra. További feladatuk volt még a rehabilitálandó első munkavállalók, illetve az irataikat intézők, munkát keresők és egészségügyi ellátásra szorulóknak nappali ételmezőcsomagja, továbbá a szálláson lakók és a nyugdíjas hajléktalan ellátottak nappali ételmezése. Összesítésében több mint 4 000 adag ételt biztosítottak a 2022. évben a rászorulóknak.

Egyéb szociális szolgáltató tevékenység keretében átlagban napi 25 fő ügyeinek intézésében működtek közre. A gondozási tevékenység az ügyek közel felénél eredményhez vezetett.

13. Szenvedélybetegek nappali ellátása

A Katolikus Karitásztól RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat a 2022. év elejéig 2 telephelyen működött, a nappali ellátó részleg 1115 Budapest, Csóka utca 5. szám alatt, a közösségi ellátó részleg 1115 Budapest Bartók Béla út 96. szám alatt. 2022. évtől az intézmény minden részlege és minden szolgáltatása 1115 Budapest Bartók Béla út 104. szám alá költözött.

Az intézmény Nappali Ellátó Részlege a szenvedélybetegek – alkohol-, drog- és gyógyszerfüggők, étkezési zavarral küzdők, játékszenvedély-betegek – és hozzátartozóik pszichoszociális ellátását végzi, amely egy rendszerszemléletű, multidiszciplináris team bevonásával, folyamatos szupervíziós támogatással valósul meg.

Kiemelt feladataik a segítségnyújtás, a szenvedélybetegek és hozzátartozóik közösségi ellátása, a nappali ellátás, a krízisintervenció, a szociális munka, a csoportmódszerek alkalmazása, a

prevenció, az orvosi konzultáció, a szociális szolgáltatásokhoz való hozzásegítés, az utógondozás, az utcai megkereső munka, az ún. pasztorál konzultáció, a megfelelő felvilágosító szolgáltatás működtetése, a hálózati munka. Kiegészítő feladataik: képzések, továbbképzések, előadások, szakmai műhelymunka szervezése, együttműködési projektek lebonyolítása, prevenciós programok kidolgozása és lebonyolítása, álláskeresési, pályaválasztási tanácsadás, relaxáció, autogén tréning biztosítása.

2022. évben megvalósult programjaik: művészetterápiás csoport, játékosvédelem és szerencsejáték függőség kezelésének támogatása, digitális detox program, Gamma GT önsegítő csoport, hozzátartozói csoport, számítógép és okostelefon használat oktatása 40 év felettieknek.

A csoportfoglalkozások célja, hogy a résztvevők motiváltabbak legyenek saját életük tudatosabb irányításában, képesek legyenek felvállalni felelősségüket a kialakult helyzetekben a változás érdekében, valamint ismereteket szerezzenek a szenvedélybetegség kialakulásáról. Az alkalmak során a csoporttagok megerősítették értékeiket, új értékeket, erőforrásokat találtak, melyek által nőtt az önbizalmuk, erejük. A "Rév" Szendélybeteg-segítő Szolgálatban 2022. évben összesen 592 főnek - 229 nőnek és 363 férfinak - nyújtottak segítséget. 2022. évben 59 fő újbudai lakos kért az intézménytől segítséget, akik közül 39 fő férfi és 20 fő nő volt. Az újbudai lakosok közül a legtöbben alkohol és cannabis fogyasztása miatt keresték fel a Szolgálatot.

VIII. Szakosított ellátások

1. Időskorúak gondozóháza

Az Újbudai Idősek Háza átmeneti otthona teljes körű szolgáltatást nyújt azon időskorúak, illetve 18. életévüket betöltött beteg személyek részére, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban ideiglenesen nem képesek gondoskodni, valamint azon személyek részére, akik idősek otthonába beutaló határozattal rendelkeznek, elhelyezésük sürgős, de férőhely hiánya miatt elhelyezésükre nincs lehetőség. Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi ellátás, ideiglenes jelleggel legfeljebb egy év időtartamra biztosítható, mely különös méltánylást érdemlő esetben további egy évvel meghosszabbítható. A férőhelyek engedélyezett száma 18.

Újbuda Önkormányzata háromoldalú megállapodást kötött 2021. november 1. napjától 2022. december 31. napjáig határozott időre, majd 2023. január 1. napjától határozatlan időre Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzatával (1024 Budapest, Mechwart liget 1.) és az Újbudai Idősek Házával az időskorúak átmeneti ellátása (gondozóház) feladatának biztosítására, 4 férőhely tekintetében.

12. táblázat *Az időskorúak gondozóháza mutatói*

	2021. év	2022. év
Ellátottak száma december 31-én	18	17
Éves statisztikai létszám	16	16

Az ellátásba való bekerülés csak várakozási idő után lehetséges, ezért az érdeklődők száma sokkal magasabb, mint a ténylegesen beadott kérelmek száma.

13. táblázat Az elhelyezést kérők száma

	2021. év	2022. év
Benyújtott kérelmek száma december 31-én	26	45

2020. és 2021. évben a járványhelyzet miatt csökkent a benyújtott kérelmek száma, majd a 2022. évtől ismét jelentős emelkedésnek indult. 2023. első félévében 37 fő nyújtotta be felvételi kérelmét az intézményhez. Az elhelyezésre nyilvántartott várakozók száma 2023. június 30. napján 23 fő.

2. Idősek otthona

Az Újbudai Idősek Háza idősek otthona 67 férőhelyen biztosítja az ellátást. Alapfeladatuk a fizikai, az egészségügyi és a pszichés gondozás, valamint a különböző szabadidős programok szervezése és bonyolítása.

Szakmai programjaik:

-Nefelejcs program

Az otthonban élő lakók szellemi teljesítőképességének megőrzése érdekében kidolgozott program. Kétévente a lakóiknál MMS-teszt felvétele történik, mely alapján aktualizálják a programban részt vevők névsorát.

-Aktív délelőtt program

A komplex foglalkozáson lakóik szellemi frissességének megőrzésén túl a testmozgásra is hangsúlyt fektetnek, ezzel is biztosítva a szabadidő hasznos, kulturált eltöltését.

-Nyitott kapu program

A program keretében lehetőséget biztosítanak lakóik hozzátartozói részére, hogy az intézmény hétköznapijait és ünnepeit megismerjék.

-Generációk közötti kapcsolatok építése

Az idős- és a fiatalok közötti életének kölcsönös megismerése személyes kapcsolatokon keresztül, mely lehetőséget nyújt a generációk közötti híd építésére.

-„Idősek a világhálón” program

Az otthonban élő lakóik számára biztosítják az Internet használat széles lehetőségét.

-„Idősek a jövő generációjáért” program

Az intézmény ellátottaival közösen szelektíven gyűjtik a műanyagot, üveget, papírt és az elemeket, izzókat, az Újbuda Önkormányzata által biztosított gyűjtőedényekbe, melyek heti szállításra biztosított. 2022-ben egy kupakgyűjtő szívvel is gazdagodott intézményük, az összegyűlt kupakokat beteg gyermekek részére ajánlották fel.

-Állatasszisztált terápia

2020-ban sikeresen elindították programunkat a Kutyával az emberért Alapítvánnyal közösen, melyet hosszabb távon is szeretnének folytatni. A foglalkozás jótékony hatással van a résztvevő lakóik finommotorikájára, gondolkodására, emlékezetére, beszédképességére is.

14. táblázat Az idősek otthona mutatói

	2021. év	2022. év
Ellátottak száma december 31-én	55	61
Éves statisztikai létszám	55	56

A megüresedett lakrészek teljes, vagy részleges felújításon esnek át. Az intézmény a járványhelyzet feloldása után az izolációs szobákat, valamint az érintésmentes látogatószobát is vissza tudta forgatni az ellátásba.

15. táblázat Az elhelyezést kérők száma

	2021. év	2022. év
Benyújtott kérelmek száma december 31-én	20	41

A kérelmezők száma a 2022-ben a járványhelyzet lecsengése után jelentősen megemelkedett, 2023. első félévében 31 fő nyújtotta be felvételi kérelmét. A 2023. évi belépési hozzájárulási díj változása után a nyilvántartott várankozók száma nem csökkent. 2023. június 30. napján a várankozók száma 70 fő volt.

3. Fogyatékos személyek átmeneti otthona

Az Értelmi Fogyatékosok Fejlődését Szolgáló Magyar Down Alapítvány - Down Alapítvány 1. sz. Átmeneti és Napközi Otthona (1116 Budapest, Szalóki utca 53.) engedélyezett férőhelyszáma 18 fő. Az ellátási szerződés alapján 10 fő XI. kerületi lakóhellyel rendelkező személyt látnak el. 2022. évben a XI. kerületi lakóhellyel rendelkezők összesen 3 660 gondozási napot töltöttek az intézményben.

Az alapítvány célja az önálló életre való nevelés és a társadalmi beilleszkedés segítése, melyek elősegítése egyéni és csoportos fejlesztésekkel, személyre szabott szolgáltatásokkal, napi 4-8 óra foglalkoztatással valósul meg, melynek keretében egyedi termékeket készítenek. 2022. évben már nagyobb mennyiségben tudtak használati tárgyakat készíteni különböző agyagokból (pl.: bőrből). Az elkészített tárgyak értékesítéséből befolyt összeget az alapítvány anyagköltségre forgatja vissza.

Az intézményben folyó munkát 2022. évben is több önkéntes és terepgyakorlatos segítette. A fentiekben túl külön figyelmet fordítottak a szabadidő hasznos eltöltésére is, ahol a mozgás nagy

szerepet kapott, de a művészetekkel való megismerkedés sem szorult háttérbe. A sporton kívül ügyfeleik látókörének bővítése céljából rendszeres múzeumlátogatást, kirándulást is szerveztek. Az átmeneti otthon lakói számára szükséges szűrővizsgálatokat (tüdő,- szemészeti,- nőgyógyászati,- és ortopédiai szűrés) 2022. évben is elvégeztették, a testsúly és vérnyomás-ellenőrzés, valamint a labor és fogorvosi kontrollok mellett.

4. Hajléktalan személyek átmeneti ellátása

a) Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület

1125 Budapest, Szarvas Gábor út 58-60.

Az időszakos férőhelyek a nappali melegedő zárása után november 1. és április 30. között minden nap 18:00-tól másnap reggel 08:00-ig működnek. 15 főt tudnak elhelyezni, 7 férfi és 7 nő, valamint 1 fő krízisférőhely is biztosított. Az időszakos férőhelyekre leginkább az utcai gondozó szolgálat ajánlásával kerülnek be, további ügymenetüket is az utcai gondozó szolgálat kollégái viszik. Minden esetben a cél a magasabb szintű ellátási formák felé terelni a lakókat.

Az itt elszállásoltak számára biztosítva van a tisztálkodás, az ehhez szükséges tisztálkodási szerek, törölköző és borotva. Hétköznaponként főtt ételt, hétvégéken pedig hideg étkezést tudnak biztosítani. A 2022-es évben 3 406 adag főtt ételt osztottak ki az időszakos férőhelyeiken lakó ügyfeleiknek, ezzel is vonzóbbá tudják tenni az intézményüket a nagyobb kihasználtság érdekében.

Minden ügyfelük részére 1 db zárható szekrényt tudnak biztosítani, aminek a kulcsát az intézmény nyitáskor tudják felvenni, és záráskor kell leadni.

Az éjjeli menedékhelyen 1 fő szociális munkás ad ügyeletet.

A 2022-ben 53 fő vette igénybe az időszakos férőhelyeiket a téli időszakban, többségében a 40-59 évesek körében vonzóbb menedékhelyük, mivel a menedékhely egy kisebb férőhelyszámmal rendelkezik. A kisebb férőhelyszám miatt nagyobb biztonságban érzik magukat náluk.

b) Kürti Erzsébet Önségítő Egyesület

1119 Budapest, Major utca 37.

Az Egyesület által fenntartott Kürti Erzsébet Hajléktalan Átmeneti Szállás és Nappali Melegedő intézményben az átmeneti szállás részlegén naponta az engedélyezett 19 fő ellátott részére 2022. évben is 365 nap nyitvatartással, maximális kihasználtsággal működött.

Az Egyesület az integrált intézményben többféle célfeladatot lát el. Többek között a börtönből szabadult, vagy szenvedélybeteg hajléktalan fiatalok rehabilitációs gondozását, és a képzésben, átképzésben részesülő hajléktalan fiatalok gondozását.

A börtönből szabadult fiatalok utógondozása során 25-30 fiatallal működtek együtt lakhatásuk megoldásában, a munkahelyek felkutatásában, a családi kapcsolatok rendezésében. Szendélybeteg lakóik rehabilitációja során étkeztetési, orvosi, lakhatási, ügyintézési segítséget, támogatást nyújtottak.

Szenvedélybeteg lakóik a rehabilitációjuk során étkezési, orvosi, lakhatási ügyintézési segítséget kapnak.

Az Egyesületnél csoportfoglalkozások is működnek, a 2 legsikeresebb foglalkozásuk 2022. évben a „Női szeszély” és a „Legényfogó” volt.

A Fővárosi Önkormányzaton keresztül 20 fő rászorulónak tudtak lakhatási támogatást biztosítani. Részben támogatásokból, részben az ellátottak önerőből félretett pénzéből 17 személy költözhetett segítségükkel albérletbe.

A 2022. évben 20 ellátott dolgozott önkéntes munka keretében az Egyesület nappali melegedőjében, illetve az átmeneti szállásán. Segítséget nyújtottak 7 fiatal közérdekű munkájának letöltésében továbbá 4 fiatalnak és felnőttnek oktatásszervezési és anyagi segítséget biztosítottak a szakképzésben, felnőttképzésben folytatott tanulmányokhoz.

Lakóiknak 20 000 Ft térítési díjat kellett fizetniük, illetve beköltözésüket követő második hónaptól havi 15 000 Ft-ot kell elhelyezni előtakarékoság címén takarékbetétkönyvbe. Az így összegyűjtött pénzükből a 2022. év során 25 fiatal tudott bérleménybe, vagy fizetős munkásszállásra költözni.

A 2022. évük - a foglalkoztatás szervezés területén - eredményes volt a Munkaügyi Központokkal és a fejtámasz cégekkel folytatott együttműködésnek köszönhetően. Az egyesület lakói és látogatóinak többsége munkanélküliként érkezik. A szervezet mindent megtesz elhelyezkedésük, valamint egészségügyi problémáik megoldása érdekében. Magas volt azon személyek száma, akiket begondoztak átmeneti szállásra.

IX. Az újbudai ellátórendszer alternatív megoldásai

1. A Call Center működtetése

A 2020-as járványidőszak kezdetétől az Önkormányzat call centert működtet, amelynek szervezési feladatait az Újbudai Szociális Szolgálatra bízta. A szolgáltatás 3 call center munkaállomás kialakításával és 3 fő nyugdíjas munkavállaló foglalkoztatásával valósul meg továbbra is. A tevékenységet speciálisan kialakított szoftver háttér támogatja, amelyen keresztül a kérések és problémák eljutnak a szakemberekhez. A call center a létrehozása óta is folyamatosan fogadja az idősök hívásait.

Központi telefonszámon (06 1 372 45 66) keresztül elérhető segítségnyújtás formái: étkeztetés, bevásárlás, ügyintézés, egészségügyi szolgáltatáshoz hozzájutás segítése, gondozás, mentális gondozás, személyszállítás, információnyújtás hivatali és egyéb ügyek intézésében, kórházból kikerülő, fogyatékos személyek fokozott segítése.

A call center folyamatosan fogadja az idősök hívásait is. 2022-ben a hívások száma meghaladta az 1 500-at.

2. Egészséges és aktív időskor – szenior önkéntes program

(alternatív közösségi kezdeményezések és önkéntes tevékenységek bekapcsolása az újbudai ellátórendszerbe)

A XXI. századi európai civilizáció jelentős kihívása a népesség átlagéletkorának folyamatos növekedése, amely jelentős társadalmi változásokat eredményez már napjainkban is. E kihívásnak az Önkormányzat feladataira kivetülő hatását felismerve Újbuda Önkormányzata – a Képviselő-testület 302/2013. (IX. 26.) XI.ÖK határozata alapján – vezető partnerként vett részt a HU11-0002-A1-2013 számú, A GONDOSKODÓ VÁROS – Egészséges és aktív időskor című projektben, amely a Norvég Finanszírozási Mechanizmus 2009-2014 finanszírozásával, és a Miniszterelnökség támogatásával, 2016. május 1. és 2017. április 30. között valósult meg. Újbuda Önkormányzata vállalta a program fenntartását, így az hatodik éve, jelenleg is folyamatosan és zavartalanul működik.

A program általános célja az egészséges időskor, és az időskorúak aktív, tevékeny otthoni életvitelét támogató feltételek javítása. A projekt keretében létesült az Újbudai Önkéntes Koordinációs és Módszertani Központ (1114 Budapest, Kérő utca 3.), amely otthont ad a közösségi és önkéntes kezdeményezéseknek, tevékenységeknek.

Az életkor előrehaladtával beszűkülnek a társas, fizikai és családi szükségletek és tevékenységek, fokozódik a ráutaltság az egyes szociális szolgáltatások és egészségügyi ellátások tekintetében, ugyanakkor az intézményes ellátórendszer elérése is nehézséget okozhat. Ennek a veszteségeket halmozó folyamatnak a megfékezésére szolgáló eszközrendszer létrehozását tűzte ki céljává a program, amely a közösségépítésre, az önkéntességre, a segítő és adaptív tevékenységre épül. A programnak nem célja a professzionális szociális szolgáltatások kiváltása vagy kompenzálása, azok kiegészítéseként szolgál.

A tevékenység dokumentálása meghatározott rendszerben, az Önkéntes Központ Alapítvánnyal közösen kidolgozott eljárásrend szabályainak megfelelően zajlik.

2017. május 1-jétől a pilot program feladatait Újbuda Önkormányzata az Újbudai Szociális Szolgálat tevékenységébe adaptálva folyamatosan ellátja.

Az Újbudai Szociális Szolgálat

- a) biztosítja az önkéntes koordinátori tevékenységet ellátó szociális szakembereket és a diszpécser szolgálat működéséhez szükséges feltételeket,
- b) összehangolja a professzionális és az önkéntes tevékenységeket,
- c) koordinálja az önkéntes csoport működését, a segítséget kérők és a segítők kapcsolatát kíséri, szakszerű támogatását biztosítja
- d) az önkéntesek képzésen és a támogató találkozókra vesznek részt, a segítséget kérőket látogatják, a tapasztalataikat megosztják.

Az önkéntes program szervezésében és lebonyolításában 2 fő önkéntes koordinátor, 1 fő diszpécser és 1 fő szakmai irányító vesz részt. 2022. év folyamán az önkéntes segítők száma 20 fő

volt. Az önkéntes segítségnyújtásban részesülő, egyedül élő 60 év feletti kliensek száma átlagosan 26 fő havonta. A segítséssel töltött idő az év folyamán 2 203 óra volt. E munka eszmei értéke nehezen kifejezhető, egy fiktív órabérrel számolva (2 000 Ft) 4 406 000 Ft értéket képvisel.

16. táblázat Az önkéntes program mutatói

	2021. év	2022. év	összesen
Diszpécserközpont			
Beérkező hívások (db)	92	117	209
Segítségét kérők száma (db)	37	34	71
Önkéntesek			
Aktív önkéntesek száma (fő)	23	22	45
Segítő tevékenység			
Segítési alkalmak száma (db)	3 423	2 954	6 377
Segítési idő (óra)	2 133	2 239	4 372
Önkéntesekkel folytatott munka			
Önkéntes képzés (alkalom)	0	1	1
Önkéntes találkozó (alkalom)	6	8	14
Önkéntes klubnap (alkalom)	3	4	7

3. Az idősek életvitelét otthonukban segítő okos rendszerek támogatása

Újbuda továbbra is elkötelezett abban, hogy a kerület területén élő idősek minél szélesebb körben megismerjék és alkalmazzák azokat az okos eszközöket, amelyek az életvitelüket otthonukban támogathatja. Ezek a rendszerek lehetnek a megfelelő mentális állapotot fenntartó eszközök, játékok, biztonságot elősegítő távfelügyeleti megoldások, amelyek kapcsolódnak akár a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás feladataihoz, vagy a call center tevékenységéhez, továbbá olyan telemedicinális eszközök, amelyek az egészségmegőrzésben, diagnózis felállításában segítséget nyújthatnak – ezzel hidat teremtve az egészségügyi ellátás és a szociális ellátások között.

Az I-CARE-SMART projekt, amely 2020. évtől kezdődően futó Európai Uniós pályázati projekt, hasonló ötleteket kutatott fel és támogatott. A pályázat keretein belül olyan ötletek, fejlesztés alatt álló, vagy kész termékek kerültek összegyűjtésre, melyek tesztelésében, implementálásuk lehetőségének megvizsgálásában maguk az érintett célcsoport tagjai (idős személyek, hozzátartozók stb.) is együttműködtek a szociális és az egészségügyi szakemberekkel, az érdekképviselői szervezetek képviselőivel, a fejlesztőkkel és a döntéshozókkal.

A pályázati időszak lezárását követően az Újbudai Szociális Szolgálat továbbra is vállalja a tesztelési folyamatokat és törekszik arra, hogy a Living Lab szemléletének és filozófiájának megfelelően fenntartsa az elért eredményeket.

X. A szociális ellátórendszer finanszírozása

A szociális szolgáltatások finanszírozása a következő elemekből tevődik össze:

- a mindenkori költségvetési törvényben meghatározott központi támogatás,
- a térítési díj bevételek,

- a fenntartói hozzájárulás,
 - önként vállalt szolgáltatások esetében a működési támogatások.
- Az alap, illetve szakosított ellátások esetében az önkormányzatok a mindenkori költségvetési törvény mellékletében szereplő támogatásokra jogosultak.
- A szakosított ellátások normatív támogatása két elemből áll, a szakmai dolgozók bértámogatása, és az intézményi működtetési üzemeltetési támogatás.
- A központi költségvetési források sem a kötelező, sem az önként vállalt feladatok esetében nem fedezik a szolgáltatásokra fordított kiadásokat.

1. Az önkormányzati szociális intézmények működésének finanszírozása

17. táblázat Az Újbudai Szociális Szolgálat finanszírozása

	2021. év	2022. év
Normatív állami támogatás (ezer Ft)	209 018	219 981
Összes kiadás (ezer Ft)	906 205	1 042 674
A normatív támogatás aránya (százalék)	23,1	21,1

18. táblázat Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ finanszírozása

	2021. év	2022. év
Normatív állami támogatás (ezer Ft)	172 601	167 640
Összes kiadás (ezer Ft)	329 891	504 836
A normatív támogatás aránya (százalék)	52,3	33,2

19. táblázat Az Újbudai Idősek Háza finanszírozása

	2021. év	2022. év
Normatív állami támogatás (ezer Ft)	154 657	180 545
Összes kiadás (ezer Ft)	380 566	415 093
A normatív támogatás aránya (százalék)	40,6	43,5

2. Újbuda Önkormányzata által megkötött ellátási szerződések finanszírozása

20. táblázat Az ellátási szerződéssel érintett feladatok önkormányzati ráfordítása (ezer Ft)

	2021. év	2022. év
Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvány	7 624	6 183
Down Alapítvány	6 087	6 087
Katolikus Karitás	11 295	11 747
Kürti Erzsébet Önsegítő Egyesület	7 313	10 335
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	13 967	17 255

Az Újbuda Önkormányzata által fenntartott Újbudai Szociális Szolgálatnál (1115 Budapest, Keveháza utca 6.) egyre több hajléktalan személy jelentkezett az elmúlt időszakban az étkeztetés szolgáltatás igénybevételére. Mivel a hajléktalan személyek részére az étkeztetést – a cél-

csoport sajátos és komplex ellátási szükségleteire tekintettel – célszerűbb az erre specializálódott hajléktalanellátó szervezeteknél biztosítani, ezért Újbuda Önkormányzata Képviselő-testületének 1288/2021.(X.21.) XI.ÖK számú határozata alapján ellátási szerződést módosított a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesülettel és a Kürti Erzsébet Önségítő Egyesülettel. Az ellátási szerződésekkel érintett feladatok ellátására a 2022. évi költségvetésben Újbuda Önkormányzata az egyesületek részére 5 460 ezer Ft összegben többlet fedezetet biztosított.

XI. A kitűzött feladatok áttekintése

A 2021. évben elfogadott ütemtervben foglalt feladatok az alábbiak szerint valósultak meg.

- Újbuda Önkormányzata önkormányzati rendelete 2018. január 1. napjától lépett hatályba. Az újbudai társadalmi szükségletekhez igazítva és a változó jogszabályi környezettel harmonizálva a rendelet 2022. évben három alkalommal, 2023. évben két alkalommal került módosításra.
- Újbuda Önkormányzata kötelező önkormányzati feladatai egy részét civil szervezetekkel kötött ellátási szerződések útján látja el. Újbuda Önkormányzata a szociális feladatokat ellátó öt civil szolgáltatóval megkötött ellátási szerződésekhez szükséges fedezetet biztosította, 2023. évtől az ellátási szerződéseket újabb öt évre megkötötte. A szervezetekkel Újbuda Önkormányzatának továbbra is kiemelkedően jó a kapcsolata.
- A kerületi népességen belül növekszik a demencia kórképpel küzdők száma. A demens személyek nappali ellátása férőhelyei tekintetében megállapítható volt, hogy egyre nagyobb az igény a szolgáltatás iránt, várólista alakult ki. Mindezeket figyelembe véve szükségessé vált újabb férőhelyek kialakítása a meglévő idősek nappali ellátása kapacitásának terhére. Az új helyszín kialakítására az Újbudai Szociális Szolgálat 1116 Budapest, Kisújszállás utca 10. szám alatt működő telephelyen került sor, ahol 12 fő demens személy ellátására nyílt lehetőség a 2023. évtől kezdődően.
- Az Újbudai Szociális Szolgálat jelzőrendszeres házi segítségnyújtása a 2020. év folyamán 20 készülékkel bővült, ugyanakkor a fejlesztés ellenére további jelentős igény mutatkozott a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás iránt, amelynek megfelelően a készülékállomány további bővítése vált szükségessé. 2022. év folyamán 40 további készülék vásárlásával a készülékek száma 120-ról 160-ra növekedett. 2023. év folyamán a készülékek állami finanszírozásba történő befogadása is megtörtént.
- Az Újbudai Szociális Szolgálathoz 2017. év májusában delegált önkéntes program továbbfejlesztése a jogszabályi változásokhoz igazodva a helyi igényekhez igazodva 2022. és 2023. év folyamán megvalósult. Az önkéntesek köre folyamatosan bővül senior tagokkal, és – az intergenerációs kapcsolatok erősítése jegyében – a fiatalabb korosztályból kikerülő fiatal önkéntesekkel.
- Az egyre komplexebb feladatok ellátása és megoldása érdekében a szakmai együttműködés és az interdiszciplináris kapcsolatok további erősítése, fejlesztése iránti igény fo-

kozatosan növekedett az elmúlt időszakban. A COVID-19 világjárvány kapcsán az Újbudai Szociális Szolgálat feladatai bővültek az egészségügy, ezen belül a házi orvosok munkájának segítségével, valamint a Szent Kristóf Szakrendelő egyes feladatainak segítségével, adminisztratív tehermentesítésével. Az együttműködés platformjának kialakítása, valamint az intézményközi kommunikáció pozitív irányú elmozdulása a 2022. év és a 2023. év folyamán is tovább folytatódott.

- Az Újbudai Szociális Szolgálat 2020-tól kezdődően folyamatosan működteti a call centert annak érdekében, hogy hatékony segítségnyújtást biztosítson a kerületben élő idősek számára, támogatást nyújtson információk és szolgáltatások elérésében, ezzel segítve az önálló életvitel minél hosszabb idejű fenntartásának lehetőségét.
- Az I-Care Smart projekt tapasztalatait az Újbudai Szociális Szolgálat beépítette szolgáltatásaiba és olyan egészségügyi mérésekhez kapcsolódó eszközöket és jelzőkészülékeket vásárolt, amelyek az újonnan megjelenő igényeket kielégítik és a szolgáltatások színvonalának emeléséhez hozzájárulnak.
- Hatályát veszítette a Szt. 138.§ (4) bekezdése, mely alapján az időskorúak gondozóházi ellátási formája 2022. december 31-ig működhetett volna. Mindezek alapján továbbra is 18 férőhelyen működik 2023-ban is a szakfeladat az Újbudai Idősek Házában.
- Az Újbudai Idősek Háza 2020. évben sikeresen elindította és tartja fent azóta is az állatasszisztált terápia programját. A programot a Kutyaival az emberért Alapítvánnyal közösen hozták létre.
- Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ célkitűzése volt a Gyvt. alapján 2021-ben bevezetésre került Gyermekünk Védelmében Informatikai Rendszer (GYVR) teljes körű adaptációja. Az intézmény minden rögzítésre kötelezett munkatársa a rendszer használata érdekében ügyfélkaput létesített, ők a GYVR és a KENYSZI rendszerekben rögzítésre kerültek, a szakigazgatási szervek megbízottai által szervezett képzéseken részt vettek/vesznek, a rendszert használják jelenleg is munkájuk adminisztrálása során.
- Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ dokumentumainak, szabályzatainak, gyakorlatainak adatvédelmi szempontból történő áttekintésében adatvédelmi szakjogász segítséget nyújtott, a munkatársak részére adatvédelmi oktatást tartott annak érdekében, hogy az intézmény a GDPR rendelettel, és az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvénnyel összhangban kezelje a nagyszámú beérkező és helyben keletkező szenzitív adatot.
- Új típusú iktatási rendszer került bevezetésre az Újbudai Humán Szolgáltató Központban, melynek használatát a munkatársak elsajátították, és a mindennapokban alkalmazzák a munka hatékonyságának növelése érdekében.
- Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ hozzátartozók közötti erőszak észlelése okán a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltagevésről szóló 2009. évi

LXXII. törvény 2. § (2) bekezdése alapján minden esetben jelzéssel élt Budapest Főváros XI. Kerület Újbudai Polgármesteri Hivatal Szociális és Egészségügyi Osztálya, mint családvédelmi koordinációs szerv felé. Az együttműködés folyamatosan biztosított.

- Az óvodai- és iskolai szociális segítők létszámának bővítése a 2024-ben várható. A preventív feladatellátás Újbuda köznevelési intézményeiben folyamatosan biztosított volt, a 2022-es évben 368 tevékenység nyújtása 1 509 gyermeket érintett.
- A 2021. és 2022. évben is sok magán- és szervezeti felajánlás, adomány (élelmiszer, tárgyi adományok) érkezett az Újbudai Humán Szolgáltató Központ részére. 2022-ben 195 újbudai család részesült adományozási tevékenységben. Az intézmény krízisintervenciós tevékenysége jelenleg is folyamatos, idős, beteg ügyfelek, vagy kisgyermekes családok gyakran jeleznek élelmiszerhiányt, vagy éppen gyógyszerkiváltási nehézséget, segédeszköz szükségletet, esetlegesen közüzemi számlák kapcsán hátralékot. Ilyen esetekben soron kívül, akár természetbeni formában is segítséget kapnak, például: azonnali kríziscsomag összekészítésével, támogatás megigénylésében ügyintézésben történő segítségnyújtással, adósságkezeléssel.

XII. Összefoglalás, célkitűzések, feladatok, a fejlesztés irányai, ütemezés

Újbuda Önkormányzata szociális ellátórendszerét folyamatosan fejleszti, feladatai ellátását a társadalmi igényekhez igazítja.

Újbudán a szociális ellátások biztosításának a rendszere megfelelő, a szociálisan rászorulóknak számára hozzáférhető a státuszukhoz illeszkedő szolgáltatások köre.

1. Kerületi szintű általános feladatok

- A jövőbeni szociális ellátások fejlesztése, valamint projekt- és pályázati dokumentációk megalapozása érdekében szükséges Újbuda szociális térképének elkészítése.
- Az idősebb korosztály részére nyújtott szolgáltatások körére a jövőben is nagy hangsúlyt kell fektetni.
- A szociális intézmények informatikai fejlesztésének folyamatos biztosítása.

2. Az intézményrendszer elemeihez köthető feladatok

a) Újbudai Szociális Szolgálat

- A Kelenföldi Szociális Ház (1119 Budapest, Fejér Lipót utca 59.) ad otthont a fogyatékos személyek nappali ellátása és a pszichiátriai betegek nappali ellátása számára egyaránt. Az igények mindkét szolgáltatás iránt folyamatosan növekednek, ezért a következő időszakban fontos felmérni, hogy az intézmény által használt épület állományból

melyek azok, amelyek lehetőséget biztosíthatnak egy újabb szolgáltató telephely kialakítására – az addigi funkció megtartásával, átszervezésével, az ellátotti érdekek szem előtt tartásával. Az 1119 Budapest, Mérnök utca 40. szám alatti szociális étkeзде (nyitva álló helyiség) épülete egy lehetőség arra, hogy átalakításával a pszichiátriai betegek nappali ellátása további férőhelyekkel bővülhessen.

- A támogató szolgálat szállító szolgáltatását erősíti a TAMAUTO2020 pályázaton elnyert és az Újbuda Önkormányzata által biztosított összegből megvásárolt akadálymentesített kisbusz. Annak érdekében, hogy modern és biztonságos gépjárművek álljanak az ellátottak rendelkezésére, a TAMAUTO2024 pályázat benyújtása fontos, amennyiben a pályázat kiírásra kerül és a pályázat feltételeinek eleget tud tenni Újbuda Önkormányzata továbbá az intézmény.
- A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás területén további szolgáltatásbővítést jelenthetnek a készülékeserek és az esetleges új beruházás esetén a készülékpark diverzifikálása azok szolgáltatásai és többletfunkciói alapján, amelyek lehetővé teszik azt, hogy az ellátást igénybe vevők az igényeiknek, képességeiknek, mentális és fizikai állapotuknak legmegfelelőbb többletfunkcióval rendelkező eszközt használhassák (meghaladva a pánik gomb kizárólagos használatát).
- 2017. év májusában az intézményhez delegált önkéntes program további színvonalas működtetése, továbbfejlesztése továbbra is kiemelt feladat.
- 2020. és 2021. év folyamán az egyre komplexebb feladatok ellátása és megoldása érdekében a szakmai együttműködés és az interdiszciplináris kapcsolatok a COVID-19 járvány által megalapozásra kerültek és az ágazatközi kommunikáció is jelentős élénkülést mutatott a közös feladatok mentén, amelyeket folyamatosan fent kell tartani és tovább kell építeni.
- A tapasztalatok azt mutatják, hogy a call center működtetése járványidőszakon kívül is szükséges, addigi hiányterületet fed le az információk gyors és hiteles elérése, valamint a szolgáltatások elérése területén. A call center infrastrukturális hátterének bővítése és fejlesztése szükséges, továbbá célszerű a call center funkció bővítésének lehetőségét megfontolni és meghatározni.
- Az idősök önálló életvitelét támogató rendszerek egyre szélesebb körben jelennek meg és az idősök körében is egyre nagyobb mértékű nyitottság tapasztalható a speciális eszközök alkalmazása iránt. Az intézmény együttműködik az Újbuda által megvalósított I Care Smart projekttel, amelyben olyan okos megoldások kerülnek tesztelésre, amely az idősök önálló életviteléhez, egészségmegőrzéséhez, vagy biztonságához valamilyen módon kapcsolódnak. Célszerű megvizsgálni, melyek azok az eszközök, lehetőségek, amelyek implementációja a kerület időseinek érdekeit szolgálhatják, a szükségletekre rugalmasan reagáló szolgáltatás bővítéséhez vezethetnek, továbbá erősíthetik az ágazatközi együttműködést az egészségügyi szolgáltatókkal.
- Az intézmény honlapjának (www.uszosz.ujbuda.hu) folyamatos frissítése, fejlesztése kiemelt feladat.

b) Újbudai Idősek Háza

- Az Önkéntes Központi Alapítvány és a TESZÜNK Tettrekész Emberek Szenior Önkéntes Klubbal kötött megállapodás alapján a klub önkénteseinek fogadása, számaik bővítése az Újbudai Szociális Szolgálattal együttműködve, valamint a programok színesítése.
- Elégedettségi vizsgálat kétévente történő elvégzése.
- Az Újbudai Önkormányzat által indított “60+ program”-mal való folyamatos együttműködés biztosítása (helyszín biztosítása az intézményben).
- További lehetőségek keresése a generációk közötti kapcsolatok építésében. Generációk közötti kapcsolatok, és érzékenyítések- „Híd a generációk között” program elindítása óvodás, iskolás csoportokkal, havi programokkal.
- Partner intézményi kapcsolatok terén további lehetőségek keresése (szakmai tapasztalatsere; szakmai munkakapcsolat bővítése).
- A kötelező és a belső továbbképzéseken felül a munkavállalókkal közösen a személyes szakmai fejlődésük lehetőségeinek közös keresése az akkreditált felnőttképzésekben. Az intézmény vezetésének kiemelt célja, hogy a tanulás különböző formáit a munkáltatói tanulmányi szerződéssel is támogassa. Felkészülve egy demens részleg kialakítására, folyamatosan iskolázná be szociális gondozó és ápolókat, demencia gondozó képzésre. A képzés kiváltaná a beiskolázott munkavállalók kötelező továbbképzési periódus idejét.
- Az Újbudai Idősek Háza a 20 férőhelyes demens részleg kialakításához a szakmai szempontok áttekintésre kerültek és elkészült a szervezetfejlesztési terv. A 2023. évben a stratégiai terv felhasználásával elkezdődött a műszaki tervezés is. A műszaki tervezést követően Újbuda Önkormányzata további feladata a pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése a projekt megvalósításához.
- Megüresedett lakrészek folyamatos felújításának ütemezése; teljes/ részleges felújítás, fürdőszobák akadálymentesítése, korszerű, energiatakarékos világítótestek telepítése.

c) Újbudai Humán Szolgáltató Központ

- A Gyermekünk Védelmében Informatikai Rendszer (GYVR) és az Igénybevevői nyilvántartás (KENYSZI) rendszerek funkcióbővüléseinek elsajátítása, az ezekhez kapcsolódó oktatásokon való részvétel, és az új ismeretek mindennapi munkába történő integrálása a jogszabályi elvárásoknak való megfelelés érdekében.
- Jelzőrendszeri együttműködések további erősítése, szakmaközi konferenciák szervezése, éves jelzőrendszeri tanácskozás megszervezése.
- Zavart, kiszolgáltatott idős esetben jelzés hatóság felé - amennyiben időben és térben nem orientált, beteg, ellátatlan, vagy önellátásra vélhetően nem képes, természetes támogató rendszer nélküli idős kerül látókörünkbe, az intézmény munkatársai a helyzet

azonnali kezelésén túl értesítik a BFKH XI. Kerületi Hivatal Gyámügyi Osztályát a gondnokság alá helyezés vizsgálatának érdekében. Cél az együttműködés folyamatos biztosítása.

- Rendszeres szupervízió biztosítása a munkatársak részére a segítő munkában megjelenő „Burnout-szindróma, kiégés” megelőzése, elkerülése érdekében.
- Az adatvédelmi irányelveknek való megfelelés érdekében a jogszabály változások folyamatos figyelemmel kísérése, a munkatársak edukálása.
- A lakosság részéről felmerülő igényekre történő gyors, szakmai válaszadás, szükség esetén a meglévő szolgáltatások körének bővítése.

3. A 2024. és 2025. évekre vonatkozó feladatok ütemezése

21. táblázat Ütemterv

Idősellátás

- Kiemelt figyelem a demens személyek ellátására.
- A mozgásukban korlátozott idős személyek szállításának biztosítása szükség szerint.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

- Az önként vállalt feladat további biztosítása.
- A támogatás évenkénti igénylése az Intézettől.
- Készülékek cseréje, a paletta bővítése.

Támogató Szolgáltatás

- Az önként vállalt feladat további biztosítása.
- A szolgáltatáshoz biztosított állami normatíva lehívása.
- A TAMAUTO2024 pályázat benyújtása.

Család- és gyermekjóléti szolgáltatás

- A változó jogszabályi környezet folyamatos figyelemmel kísérése.
- Jelzőrendszeri együttműködések további erősítése.
- A lakosság részéről felmerülő igényekre történő gyors, szakmai válaszadás, szükség esetén a meglévő szolgáltatások körének bővítése.
- A Gyermekünk Védelmében Informatikai Rendszer (GYVR) és az Igénybevevői nyilvántartás (KENYSZI) rendszerek funkcióbővüléseinek elsajátítása.

Időotthoni ellátás

- A 20 férőhelyes demens részleg kialakításához műszaki tervezést követően a pályázati lehetőségek keresése. Sikeres pályázat esetén a fejlesztés megvalósítása.

Fogyatékos személyek ellátása

- A nappali ellátás bővítésének lehetősége, az igények felmérése.

Kiemelt egyéb célok

- A szakmai jogszabályoknak megfelelő személyi és tárgyi feltételek folyamatos biztosítása az ellátórendszerben.
- Tovább kell folytatni és erősíteni kell az együttműködést a társszervekkel, civil szervezetekkel.
- Civil szervezetek, önkéntesek folyamatos bevonása a szociális ellátórendszerbe.
- Az informatikai fejlesztések folyamatos biztosítása az Újbuda Önkormányzata által fenntartott szociális intézményekben, online kapcsolatokra képes eszközök folyamatos biztosítása.
- A szociális ágazatban a munkaerő megtartása (kötelező képzéseken túli képzések biztosítása).